

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

כ א מ"י פ"ט מהלכות
עומתת נדעה חלבי א'
בא ב ג מ"י פ"ט מהל'
חולב ומ"ק חלבי ד'
בב ד מ"י פ"ט מהל'
פסולי המוקדשין
חלבי ו פ"ט מהל' שגנות
הכלה יג'
בג ה מ"י פ"ט מהל'
שגנות הלכה ח
[ופסק שחור ונדחה פ"ט
בזימין]:
כד ו מ"י פ"ט מהל'
קרבן פסח הלכה ח
וע"ש:

מסיב רב שימי בר אבא אס היי כהן זורק עליו דס הטאטו ואשמו. איכא מאן דאמר דמדלואתיב רב שימי בר אבא דמכרימיה ולא ארזיב אומתין ש"מ דלא גרס במתמימין טהרות ואשמות. וזי מנא לא ארזיב דהאי דלא ארזיב ליה מממני' משום דכיון דמנא להו כדדי קימי

אס היי כהן. המדיר: יורוק עליו דס הטאטו ודס אשמו. קמי קטס דמשמע כל טהרות ואשמות ואע"ג דלא מחסרי כפרה יניחו: ולא לעולם שלוחי דידן וינאו דס הטאטו דל אשמו דקמי טהרות לא של מזרע כו' דהיינו ממוסרי כפרה וכי' ויהי' לגדול: מודין סייבין.

(א) גיטין נג. נד: מנחת
(ב) ט"ז ותינו עלה ק'
למח טהרות מנא.
(ג) [קדושין מב: ט"ז].
(ד) וזמתי י: כרמות י.
סנהדרין מו. [הוריות יא].
(ה) [פסחים פט. גיטין סה].
(ו) פסחים פט. גיטין סה.
(ז) ג"ל למח.

וזבין ממילא מוכח דטהרות ואשמות דמזרע קאמר אלב דמתינתא דמי סתמא זורק דס טהרות ואשמו משמע ליה דבכל טהרות קאמר ואפי' הכי שני ליה דס טהרות ואשמו של מזרע קאמר: סנ כהניס שפגול כמקדש וכו' א"ר צ' שלוחי יניחו שלוחי פגול. דרשמנא שיניהו שלוחי לכל מילי: אלב א"ר שלוחי דידן יניחו אמאי פגול פגול. שוגג הוא [דקשה] ליה דשלמא כחוד נהי דשלוחי דידן יניחו פגול דכיון שפגול כחוד אינו עושה שלוחו אלב ארעמא דנפשיה קעביד וק"ל צ"ב דחולין [דף מ]. דלדס אורז דכר שאינו שלו על ידי מעשה אלב כשוגג אי שלוחי דידן יניחו אמאי פגול פגול דא כיון דשוגג הוא לאו ארעמא דנפשיה קעביד שמתכין הוא לעשות שלוחו ולימא שלח שימך לתקוני ולא לעומי. ודחי' שאני גבי פגול דלמך קרע וכו' הלך כעין קל לא אפישיעא ומיהו נהי דהכא לא אפישיעא לה מההיא דפ"ק דקידושין מוכח דשלוחי שאמי יניחו וכמו שכתבתי למעלה: גופא א"ר יוחנן הכל לריבין דעס וכו'. הקשו בתוס' התנן ומיימי לה צברק האיש מקדש [קדושין נה]. כהמה שמתללח מירושלים למגדל עדר זכרים לעולות כלומר ויקרבו אלמא אין לריבין דעת ומירא דהסם שאני דכיון שגאבד דעת בעלים הוא שכל כהן שירצה להקריב יקריב: אלב מעשה יביא ארס טהאס חלב על הכירו אלמא אמר רבי אלעזר וכו' לא עשה ולא כלום. משום דאין דין אפסר. משאי אפסר: אשמו שוטה סידי דמי. דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהאת חלב קאמר אלב קרבן יולדת דטהאת חלב אי אפסר דהיינו דמי וכו' וכיון שהיא פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהס מדעמו:

מתוב רב שימי בר אבא אם היה כהן זורק עליו דס הטאטו ודס אשמו דם הטאטו של מצורע ודס אשמו של מצורע דכתיב ואת תהיה תורת המצורע בין גדול ובין קטן חנן וכו' דהכהנים שפיגלו במקדש מודין חיביבין דהא שוגגין פטורין ואלא שפיגול פגול אי אמרת בשלמא שלוחי דשמיא הוו היינו שפיגולין פגול אלב אי אמרת שלוחי דידן הוו אמאי פגולין פגול לימא ליה שליחא שויתך ו לתקוני ולא לעוותי אמרי שאני גבי פגול דאמר קרא ללא יחשב לו מכל מקום: גופא א"ר יוחנן הכל צריכין דעת חוץ ממהוסר כפרה שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים אלב מעתה יביא אדם הטאת חלב על חבירו שכן אדם מביא על אשתו שוטה כו' יהודה אלמא א"ר אלעזר הפרשי טהאת חלב על חבירו לא עשה כלום אשתו שוטה היכי דמי אי דאכלה כשהיא שוטה לאו בת קרבן היא ואי דאכלה כשהיא פקחת ונשתתית הא א"ר ירמיה אמר ר' אבהו אמר רבי יוחנן אבל חלב והפרשי קרבן ונשתתיה וחזר ונשתתיה פסול הואיל ונדרחה ידחה אלב מעתה יביא אדם פסח על חבירו שכן אדם מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים אלמא אמר ר' אלעזר הפרשי פסח על חבירו לא עשה כלום אמר רבי יורא ישה לבית אבות לאו דאורייתא וכמואי מרתנן האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומוכה את אחיו עמו ואי אמרת שה לבית א"ר דאורייתא על בישרא קאי ומוכי להו אלב למה להו דאמר להון אבהון כדי לרזון במצות ותיניא נמי הכי מעשה היה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות וריוות ובנים שפלים: ותורם את תרומותיו כו'.

תורה אור השלם
1. זאת תהיה תורת המצורע ביום שיקרנו והובא אל הכהן:
ויקרא י"ב
2. ואם האכל האכל במשך זבח שקליו ביום השלישי לא ירצה המצורע את לא יחשב לו פגול יהיה והקפס דאכלה ממנו שוטה ודחשי:
3. דבר אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחודש הזה ויקחו לכם איש שה לבית אבט שה שוטה י"ב

פירוש הרא"ש

במחוסרי כפרה אלב כרימיה היה סתקא דעך דלוי' בכל טהרות ואשמות: הריבנים שפגול. אשמו פלחמ מחכב עבודת לולל לא להקריב חוץ למט' או חוץ למקומו ומי על השוגגין פטורים אלב שפגול פגול אלמא דהיינו פגול נגזר מדאורייתא אלב מתמימין חיל' דהיינו שוטה דרנן: אי אפסר בשלמא שלוחי דשמיא יניחו היינו דקמי שפגול פגול. הכי מקיימס המיה קרבן מרבות בעלים ומתו לבין מלח' בעין דעת בעלים: אבאי פגולין פגול. הא לאו פגול שוטה דכר שאינו שלו וזי משום דשחול שלח למה לתקוני שדרתין כו': והקריב וזי לא יחשב לו פ"ט. והיינו כהניס [דף טז]: קרי ביה לא יחשב אלמא מחשבה התקריב דלא יחשב לו: אמא פטורה יביא ארס טהאת חלב על חבירו. דכיון דלפת אפסר משאי אפסר אי' כ טהאת חלב נמי לילך יביא טהאת חלב על חבירו ומשני בעל אשמו שוטה דמי אפסר להיא טהאת חלב ולא כר כשעלה זה ככר נשחט ואס כן היאך נמנה עליו והכחיב מהיות משה [שמות יב] ודרשינן מתינתא דשה [פסחים פט.]: ומוכי לטון. בתמיה.

גליון הש"ס

נב' שכן ארס מביא ארס אשמו שוטה כו'. קשה לי הא מה דלמדין לעיל גבי יולדת שכן מלח על אשמו כו' היינו כיון דהיינו קרבן דלדס על בעלה מוקדש לרבות דלמך מוכח היולדת לרבות אשמו שוטה ומכאן הירין שס אלב ככלל נב' כיון מוכח ליתא כרימיה ונלמח אין מילא על אשמו שוטה כיון דלמך דעת ואלמא:

תוספות

אם היה כהן, איתו טהרות ואשמות דמשמע ליה דמירי כטהאת חלב ודס אלמא שלוחי דרשמנא יניחו וכו' דמלי אלומוני מממני' טהרות ואשמות: אבאי פיטור פגול לחל לתקוני שדרתין ולא לעומי: אלמא אבאי אדקור הש"ס הטאת חלב וכו'. מינה מדברי יוחנן גופיה חוקש הכל כריכין דעת וזי' וי"ל דמתנן למימר דר' יוחנן מירי ככהן המקריב שרץ דעת בעלים: שוטה לאו בת קרבן היא. והא דלמך לעיל זמא שוטה היולדת בין פיקחת בין שוטה מיהו איתו לא מני מתימ': ביאי ארס פסח על חבירו שכן לומר דקטנים אינם לריבין דלא שייך כהן מן הפסח לא היי כהן אלב למניו דלא אכר רחמנא אלב להניו דלמיטכו כהנות חסיכו אלב איתא למניו וכן קטנים: ק"ל בישרא קאי ומוכה להון. בתמיה כלומר לאחר שמיטה יכול להמנות והא מן פסחים דף טז. מושפין דייקן עד ששחטו אלב לאחר שמיטה לא אלמא דהמנחת קטנים לאו דאורייתא וכו' דקטנים מירי: בקבנים א"ב וי' א"ב י"ב אה: כיון דלא המנח לרזון:

אלב מעשה יביא ארס פסח על חבירו. לעולם כפי האי דין ומיהו מפסח לא מני למידק דשה לבית אבות לאו דאורייתא דמן אלב למניו אלב כהניס דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהאת חלב קאמר אלב קרבן יולדת דטהאת חלב אי אפסר דהיינו דמי וכו' וכיון שהיא פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהס מדעמו: דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהאת חלב קאמר אלב קרבן יולדת דטהאת חלב אי אפסר דהיינו דמי וכו' וכיון שהיא פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהס מדעמו: דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהאת חלב קאמר אלב קרבן יולדת דטהאת חלב אי אפסר דהיינו דמי וכו' וכיון שהיא פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהס מדעמו: דלמך דלמך לר' יהודה דלדס מביא על אשמו שוטה לא טהאת חלב קאמר אלב קרבן יולדת דטהאת חלב אי אפסר דהיינו דמי וכו' וכיון שהיא פטורה אי אפסר שיביא בעלה עליה: פטורה כיון שזרע שימנה עמהס מדעמו:

מוסף רש"י

ראשון ראשו ורובו לאחר שחטו, וכה בחלקו. דלמדין י' כריה דנשעת שמיטה היה זה ראוי לכן נשחט פסח זה עליו, ומוכח את אחיו עמו. למנח מתקין [גיטין כה]. כדי לרזון במצות. לוימין המנח את סולן עליו משעת שמיטה והא דקאמר על מי שעלה ראשון, למינח נדחה אהו היה ראשון ולא יודיעם מן כלל (שם) וכי דמיין קאמר, שחירו כל אחד להיות ראשון ויהיה הוא ראש לחי שחט על ידי וכן כהניס [פסחים עה]. תניא נמי הכי. דלמך שחטו קטי (שם) דלא מתקין אלב לרזון ומיכר פולחא למתיבי (גיטין סה). ובנים שפלים. ולא קמי ומלחא נטת זמית כפסח וכניס לאו זכו (שם).

הכהנים שפיגלו במקדש. קרבנות ששחטו חוקש לטלל מהס מן למנח ולא הולכו לבעלים. מודין. שרש שפלים כן, לשלל מיהם לבעלים. שהי לריכין להיא חמיס, וזי נמי נדכה היא. קשה בעיני אלב הקריב קרבנו, שהי לטלל דיוני היה מקדש (גיטין נג). היינו לשלל לבעלים דמי קרבן (מנחות טו). שפיגולין פגול. כשוגגין ואין לרזן למר מודין (שם). ונשתתיה. נהיה, דכתיב דעת, כמכסת כרבין כפרת מקל' על (בבא יב). וחזר ונשתתיה. שקט שפגומת. ממי (שפיט' יג) על כר כפסה. דמתנח על שוטה שלח' חמיס (שם). על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים. היא נמנה עליו, ואני מקנה לו חלקו כשעת שמיטה (גיטין כה). משמע שאינו ממנה עליו אלב הלאסין [פסחים עה]. כיון שהכניס